7-a JARO, N-o 326

LEIPZIG, 1. / 1. 1931

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA
KULTURA KAJ INTERHELPA ORGANIZO DE PROLET-ESPERANTISTOJ

APERAS SEMAJNE | REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris 12e. – GVIDANTO: E. Lanti. – SIDEJO DE PLENUM-KOMITATO DE SAT: 23, rue Boyer, Paris 20e. – ADMINISTREJO: R. Lerhner, Kolmstrasse 1, Leipzig O 27 (Germanio). | APERAS SEMAJNE

Okcidenta Ukrainio sub la jugo de l' pola faŝismo

El la eksterlanda gazetaro la laborista leganto certe scias pri la "nova" ondo de faŝisma teroro, ĉirkaŭkaptinta Polion. Sed pli kolosajn formojn akceptis la furiozajoj de pola faŝismo en la landoj de naci-malplimultoj (randlandoj). Kun ĉiuj fortoj la popolamasoj en Okcidenta Ukrainio batalis en jaro 1920 kontraŭ la forrabo de sia lando fare de la bienularo k militistaro pola. Per gigantaj, heroaj streĉoj ili formis feran monolitan muron de lab. solidaro k oferemo kontraŭ la invado de Pilsudski, k pecon post peco la laborularo ukrainia elbatalis sian landon el la ungegoj de l' pola imperiismo. Ni ne devas forgesi, ke antaŭ 10 jaroj Pilsudski jam estis en Kievo, la koro de Ukrainio, k nur la organizita rebato de l' Ruĝa armeo forpuŝis lin reen al Varsovio, danĝerigante eĉ lian kapitalisman regadon . . .

Malfeliĉe la aktiva kontraŭstaro de l' internacia kapitalo, kiu helpis al Pilsudski "savi la civilizon kristan k eŭropan de la barbareco bolŝevika" unuflanke k la atako de Vrangel sur la sudfronto aliflanke malhelpis al la Ruĝa armeo finliberigi Ukrainion k Polion. Grandaj pure ukrainaj provincoj, kiel Volinio k Galicio kun 5—6 milionoj da loĝantoj, restis daŭre ekonomie k nacie subpremataj.

Okcidenta Ukrainio konsistas plejparte el kamparanaro (85%), tre malriĉa. Du trionoj estas senteraj aŭ malmult-teraj. La grandaj terspacoj apartenas al polaj bienuloj, modernaj feŭduloj ĝuantaj plenrajton je ekspluato. Suferegas la ukrainiaj kamparanoj ankaŭ pro la organizita koloniigo per polaj legianoj, kiuj batalis por la sendependeco de Polio. Tiel oni celas poligi la landon k krei strategian bazon kontraŭ Sovetio. Tiuj legianoj posedantaj grandajn terspacojn, dum la popolo laŭlitere malsatas, provokas tre ofte la kamparanojn al sangaj ekscesoj, kiuj finiĝas ĉiufoje per mortigoj al ĉi lastaj.

Malĝojan bildon prezentas la vivo de ukrainia kamparana familio. La tero estas prilaborata per primitivaj iloj k la mastrumo portas ankoraŭ nun kelkajn signojn de mastrumo per-

Antaŭ mi, ĉiuj egalaj, poloj k germanoj!

naturaĵa. La kamparanoj vestiĝas en propramane produktataj maldelikataj ŝtofoj k ne povas aĉeti la fabrikajojn eĉ plej malkarajn. Dum la tuta somero ili portas vestaĵojn (ĉemizo longa kun pantalono) memkudritajn el dika tolaĵo k iras plejparte senbote. La higiena stato estas terura. La familioj vivas en unuĉambraj kabanoj surplanke k ofte kune kun la brutaro. En tiaj kondiĉoj la kultura nivelo de l' kamparano kompreneble estas tre malalta. 75—80% el la loĝantaro estas analfabetaj. Por multaj junuloj eĉ nun, dum la batalperiodo de l' ukrainia popolo, la vilaĝaj drinkejoj estas la solaj lokoj, kie ili kunvenas k pasigas la liberan tempon. Kompreneble la registara politiko deziras k subtenas tiun staton. En tre malmultaj ukrainiaj vilaĝoj ekzistas popollernejoj, k la ekzistantaj estas dulingvaj aŭ tute polaj.

En Okcidenta Ukrainio troviĝas la kultur-klerigaj organizoj "Prosvita" k "Ridna Hata" celantaj disvastigi kleron inter la popolamasoj per fondo de lernejoj, bibliotekoj, legejoj ktp., sed lastatempe la polico likvidis 200 filiojn de tiuj organizoj, ĉar ili gvidis kontraŭŝtatan agadon . . .

La lab. gazetaro, kiu vekas ĉe la laborularo volon al batalo, estas konfiskata, persekutata, la redaktoroj arestataj; same ankaŭ la tre populara kampar-laborista "Sel-Rob-Jednist" estas persekutata, kies gvidantoj, deputitoj estas malliberigitaj, kandidatlistoj en multaj lokoj nuligitaj, balotliteraturo konfiskita. Kelkaj organizoj de tiu partio lastatempe estas likviditaj de l' polico en la Lvova regiono k aliaj lokoj.

Tamen la soci-nacian konscion k volon al batalo ne povas sufoki la reĝimo de Pilsudski. Per diversaj faktoj oni ĉiumomente povas konstati tion. Kamparanoj iafoje esprimas sian abomenon al la nuna reĝimo per bruligo al bienoj de siaj subpremantoj. La ofteco de tiaj agoj kaŭzis panikon ĉe la polaj bienuloj, kies defendo estis senpova. La registara gazetaro kompreneble ne vidis en tio subitan eksplodon de kolerego popola, sed farojn de komunistoj k de ukraina militist-organizo.

Kiam la flamoj de tiuj brulegoj ĉirkaŭprenis tutan Volinion k Galicion, la registaro decidis uzi plej radikalajn metodojn por "pacigi" la landon. La vicministro por internaj aferoj organizis pun-ekspediciojn kontraŭ la ribelantoj. Pli ol tri monatojn daŭras jam tiu "pacigo". La gazet-kronikoj estas plenaj je raportoj pri arestoj de kamparanoj, likvido de ukrainaj institutoj k organizoj. En tiu agado partoprenas ne nur la polico, sed

ankaŭ la armeo k faŝist-organizoj. La militista ekspedicio daŭras en la distrikto Bobreckie kun 25 urboj k vilaĝoj, same en la distrikto Rohatin (tie depost 23. septembro), kie ĝin partoprenas taĉmentoj de polic-lernantoj k ulanoj. Tiuj lastaj "gastas" ankaŭ en Batiatic; en Kamionce Strumila "pacigas" la loka polico. Citi la grandan indekson de likviditaj institucioj ne permesas la loko. Je 6. novembro, okaze de kamparana manifestacio kun kontraŭŝtataj agitvortoj, la militistaro ĉirkaŭis la vilaĝon Debeslavco k sufokis la lokan ribelon, arestante 31 personojn, inter ili 3 virinojn.

Tiel aspektas la situacio en Okcidenta Ukrainio. Tamen tio ne ĝenis la Pilsudski-anojn alvoki dum la balotperiodo la tieajn popolamasojn voĉdoni por la "bonfaranto k savanto"... *5323*

K-doj enpresantaj tiun ĉi artikolon en naciaj gazetoj, bonvolu sendi pruv-ekzempleron al la aŭtoro (en Jarl. sub "Berezno"); sovetianoj al la red.

SCIIGOJ EL GERMANIO

La sindikatoj

troviĝas nuntempe en la centro de la ĝenerala atento flanke de la laboristaro. Organizita estas entute ĉ. triono el ĉiuj gelaboristoj, nome ĉ. 7 milionoj da homoj. El ili 4,9 milionoj estas membroj de la "liberaj sindikatoj", la resto troviĝas en kristanaj aŭ flavaj organizoj; la nacisocialista partio ĝis nun ne certiĝis, ĉu fondi apartajn sindikatojn aŭ penetri en la aparaton de la ekzistantaj. La liberaj sindikatoj deklaris, ke nacisocialistoj ne povas esti membroj ĉe ili.

La plimulto el la sindikatanaro ŝatas sian organizon ne kiel batalligon, sed kiel subvenci-asocion. En la jaro 1929 la libera sindikataro elspezis kiel subvenciojn ĉefe al senlaboruloj k malsanuloj ĉ. 87 milionojn da markoj, por laborbataloj (strikoj) 13,5 milionojn.

La estraro k oficistaro de la liberaj sindikatoj estas kontraŭ klasbatalo, ili revas pri "ekonomia demokratio". Ĝin mi ne povas priskribi, ĉar eĉ la elpensintoj de tiu hipotezo ne sukcesas klarigi ĝin. La taktiko de niaj liberaj sindikatoj: En okazo de nepra neceso, se la laboristaro ne plu povas esti trankviligata, do ĝi ekstriku en parteto de la industrio. Sed zorge la gvidistaro gardas pri tio, ke el ekonomia batalo ne fariĝu politika. Tiun oni okazigu aliloke, en parlamentoj, k la batalantoj estu homoj, kiuj scias konduti, pri kiuj ĉiu laboristo povas fieri, ĉar ili scias, kio decas k kio ne!

En la nunaj cirkonstancoj ekonomiaj striketoj *devas* esti malsukcesaj, eĉ se strikas metallaboristoj de tuta distrikto, tiom pli, ĉar la sindikatoj faras alian gravan eraron: ili ne subvencias kunstrikantajn neorganizitojn. Ĉefe pro tio la striko de metallaboristoj en Berlino fariĝis malsukcesa. Rikane la sindikato publikigis: Nur kiu jetis ion en la grandan poton, povas ion ricevi!

La akra krizo radikaligas grandan parton de la germana proletaro. Al ĝia pensmaniero adaptiĝas eĉ la vere reformistaj sindikatestroj, publikigante agitajn protestartikolojn kontraŭ la "malsatregistaro".

Bedaŭrinde la verkintoj *agas* kontraŭ siaj propraj deziroj: Kiel parlamentanoj ili zorgas, ke la registaro ne estu ĝenata k ili eĉ subtenas ĝin. Kio konsekvencas? Ili devas vuali k senkulpigi la atakojn de la pure burĝa registaro kontraŭ la rajtoj de la proletaro. Kiel artifike ili plenumas tiun taskon, pruvu nur unu ekzemplo: Ekde 1. nov. la subvenci-tarifo por senlaborularo estas aliigita, kompreneble la ŝtato zorgas pli malmulte ol antaŭe k same kompreneble la senlaboruloj k precipe la subvenci-pretendantoj, kiuj laboras dum nur kelkaj tagoj ĉiusemajne, ili ĉiuj ne ĝojis pri la redukto. Do, sagace la sindikat-oficistoj rakontas al kunvenintaj funkciuloj, ke pri la plimalbonigo de la asekuro kulpas ŝtata kontroloficisto, kiu pasis ankaŭ nian oficejon. Tion la funkciuloj kredas k raportas dum kunvenoj al la amasoj, k tiuj ege ekscitiĝas k blasfemas kontraŭ la senkulpa oficisto...

La komunistoj denove ŝanĝis sian taktikon k klopodas nun starigi apartajn sindikatojn, kiujn ili iom erarige nomas "Ruĝa Sindikata Opozicio", mallongigite R. G. O. Kun tiu RGO simpatias multaj neorganizitoj, kiuj dum la krizo radikaliĝis k eĉ aktiviĝis. Tre atentinde k menciinde estas, kio okazis lastatempe:

Anoj de la R.G.O., en la plimulto *neorganizitoj*, ne volis toleri redukton de sia salajro, fariĝis strikemaj k ekstrikis en la espero, ke la sindikatanoj imitus. Sed la sindikato (tramista) por malutili al la ekanta konkurorganizo, ne deklaris la strikon k tial ĝi devis fiaski. Kun ĝeno ni alifakaj laboristoj vidis dejori la sindikatanojn, dum la "neorganizitoj" kunstaris kiel strikgardantoj. Ŝajnas, ke tiaj fenomenoj ripetiĝos.

Ĉu iam skismo utilis al movado? Certe nur al tiuj, kiuj scias adaptiĝi al la konjunkturo (cirkonstancaro): hieraŭ efiki por unueco, hodiaŭ agiti por skismo k morgaŭ denove unuecigi, ĉiam fieraj pri siaj agoj. *Zehrer*

NOVJARO

Tra novjara nokto sonas
dekdu batoj oscilante.
Ĝentilhomoj brurezonas
vinebrie petolante.

Ĉar foriris malnovjaro,
postlasante profitbenon,
per diboĉa malavaro
oni festas la alvenon

de la jaro novburĝona
por flatante ĝin devigi
per senpena gajno mona
la estonton feliĉigi.

Tra malluma strato iras
hejmen laca laboristo.
Por si mem li ironias:
"Al mi, karbotransportisto,

"ĝojspektaklo ne konvenas,
"ĉar atendas min novjare
"sama peno, k mi trenos
"karbon kiel antaŭjare.

"Eble eĉ mi devos perdi
"mian panon perlaboran;
"mi jam ofte devis sperti
"tian tempon malhumoran.

"Venos tamen novjar-horo!
"Novan vivon ĝi atestos
"por la fratoj de l' laboro.
Tiam mi ĝojkore festos

"liberiĝon proletaran
sub standardoj ruĝflirtantaj.
Tiam mi komencos jaron
"kun esperoj fierantaj!"
A. Huemer (13 885).

LA KLASBATALO TRA LA MONDO

El Argentino

El tielnomata "revolucio", farita de militistoj k subtenita de bankieroj k komercistoj, rezultis en septembro 1930 la "provizora registaro" de l' generalo Uriburo, kiu nun ankoraŭ regas per escepta leĝo k sieĝa stato. La unua ago de l' ĉefoj estis rajtigi ĉiun oficiron mortpafi en la strato ĉiun ajn, kiun li trovos atencanta kontraŭ la privata proprajo k la publikaj servoj. Ne estis eĉ opozicia movado, ĝis en manifestacio estis mortpafata studento, kio elvokis ĝeneralan malkontenton. Kelkaj anarkistaj grupoj k la eldonrondo de "La Protesta" incitis al ĝenerala striko, sed la lab. movado ne respondis, ĉar la gvidantoj deklaris ne voli enmiksiĝi en politikaj aferoj. Tuj post la "revolucio" komenciĝis arestoj al laboristoj, precipe komunistoj, kiuj kelkajn tagojn poste estis liberigitaj. La vera reakcio komencis furiozi tri semajnojn pli malfrue: La lab.-unuiĝaj sidejoj estis fermataj. Ne eblas informi pri ĝusta nombro da malliberigitoj, ĉar jurnaloj k polico nenion konigas; tamen nur en Buenos-Ajres estas almenaŭ 200 arestitoj; pli ol 40 fremdlandaj K-doj estas ekzilitaj (kontraŭleĝe). Argentinanoj estas deportitaj al Fajrolando (insuloj). La studentoj en B.-Ajres strikis 48 horojn kontraŭ la arestoj k ekziloj, kiuj precipe okazis en la provinco de Kordobo. En la haveno de Montevideo (Urugvajo) la laboristoj sukcesis liberigi el ŝipo 9 ekzilitojn k konduki en la urbon, kie ili estas liberaj.

(Laŭ informservo de Anark. Jun. Intern.)

Senlaborulaj manifestacioj en Italio

La manifestacioj de senlaboruloj en Torino k Milano, kiuj daŭris plurajn tagojn, estis pli gravaj ol oni antaŭe supozis. La viroj marŝis kun edzinoj k infanoj tra la urbo, antaŭ la urbdomon k sidejon de l' faŝistaj sindikatoj. La respondeca faŝista ĉefo en Torino provis vane mobilizi la studentojn kontraŭ la senlaborulojn. En la periferiaj kvartaloj aperis afiŝetoj sur la muroj: "Aŭ panon por niaj infanoj — aŭ la kapon de Musolini." En Milano malsataj senlaborul-amasoj atakis militajn aŭtomobilojn ŝarĝitajn per pano. La polico estas plifortigita en la du urboj.

La laboro de l' "specialaj tribunaloj" (Italio)

En decembro la speciala tribunalo en Romo kondamnis du junajn komunistojn je 15-jara malliberigo pro disvastigo de l' sekreta gazetaro. Ili estis instruistoj ĉe la supera agrikultura lernejo de Portici apud Napolo. La kondamno elvokis en Romo k Napolo tre fortan impreson, ne nur pro la gravo de la puno, sed ankaŭ pro tio, ke la du junuloj estis sin distingintaj en la lernejo per speciale bonaj kapabloj k la gepatroj havas bonan reputacion en burĝe liberalaj rondoj.

Laŭ "Italia".

La fremduloj en Norda Francio

En iu parto de Norda Francio, apud la belga landlimo, troviĝas industria centro nomata Blanmiseron *(Blanc-Misseron)*. Multaj fabrikoj, vitrejoj, karbminejoj ĉirkaŭas tiun urbeton, en kiu troviĝas 80% da alilandaj gelaboristoj, inter ili poloj, kiuj penadas en karbminejoj por malaltegaj salajroj. Pli ekspluatataj ol iliaj francaj kamaradoj, ili ne rajtas plendi. Revoluciema laboristo fremda estas tuj forpelata el Francio. En iu granda fabrikego tiuloka la mastroj, trovante, ke ili ne sufiĉe ekspluatas, venigis 300 aŭstriajn laboristojn, kiuj subskribis unujaran kontrakton, laŭ kiu ili devus konvene loĝi k nutriĝi. Sed kiam ili alvenis Francion, ili konstatis, ke tiu kontrakto estis nur mensoga trompajo. Oni loĝigis ilin en domaĉoj. Poste venis la asekur-leĝo, laŭ kiu ili devas pagi kiel la francoj (proks. 45 frk. monate), ne havante rajton ricevi pension aŭ helpon en okazo de malsano! Ili plendis farante tiujn konstatojn, eĉ strikis duontagon: la ruzaj mastroj iom plibonigis la loĝejajn kondiĉojn. Sed restas la deviga pago laŭ la asekur-leĝo. Bedaŭrinde ne ĉiuj alilandaj laboristoj ekribelas kontraŭ la mastroj por siaj interesoj kiel tiuj K-doj.

F. Gerekens (Crespin Nord).

POR EVITI LA ▲ RIFON

7. LISTO:

221 — 8 kr. ĉ.,
Fernandez (Chabas) 2 mk. g.,
1428 k 2800 — 10 mk. g.,
5479 — 10 fr. fr.,
Buscato 1 peso,
Rosmariĉ 1 p.,
Ferman 1 p.,
Corral 1 p.,
Niksiĉ 1 p.,
Barrot 2 p.,
Gaggianesi 8,40 mk. (ĉiuj en Buenos-Aires). — Por Esperantista Traktoro, transskribita al konto CK SEU: Grupo Hensies 25 fr. belg., simpatianto 25 fr. belg.

SUR GARDPOSTENO

Civila milito konis multajn ekzemplojn de heroeco k kuraĝo, montritajn de virinoj. Por tio ilin amis k ne malofte iris kun ili ruĝarmeanoj. Sed ni konas ne nur militistinojn, ne nur flegistinojn. Jen estas Janiŝeva, estrino de divizia politika fako, kiu zorgas pri politika klerigo de ruĝarmeanoj. Estis virinoj-politikgvidantinoj en rotoj, virinoj-rotestrinoj k pli suprarangaj. 29 virinoj ricevis ordenon de Ruĝa Standardo, kelkaj el ili finis post milito militakademion. . . .

Tiela, ekzemple, estas Anna Bogat, partopreninta dum tuta civila milito en bataloj, tiel en politika batalo, kiel en komandado de armepartoj, fininta poste kun unuavica premio kavaleriajn kursojn, k fine militakademion. Nur kormalsano devigis ŝin forlasi la militservon, k nuntempe ŝi laboras inter laboristinoj k kamparaninoj laŭ partia linio k en Osoaviaĥim (volontula civila milit-organizo). Soveta virino, laboristino k kamparanino, ne postrestos je viroj en venontaj bataloj. En Osoaviaĥim nuntempe estas kelkcent miloj da virinoj, en sanitaraj rondetoj estas pli ol 400 mil virinoj. Ekzistas pafistaj rondetoj, kie unuan premion laŭ pafado ricevis virinoj. Kaj nuntempe ankoraŭ oni povas renkonti sovetan virinon plenumanta militan laboron. Virinoj estas ankaŭ inter ruĝaj militaj aviadistoj. Laboristino k kamparanino partoprenas tre aktive k larĝe la konstruadon de socialismo en urbo k kamparo. Se necesos defendi tiun pacan laboradon k sovetan potencon, ŝi devas esti preta k sin prepari, por dum bezona momento denove elpaŝi kun fusilo en manoj.

Elrusigis *Vjaĉeslav V. Kalaŝnikov (1125)*, Nijni-Novgorodo.

Por nia meditado

La popolo ne kapablas distingi, ĉu io estas nobla aŭ malnobla, ĉu io estas justa k honesta: ĝi estas naive ruzega k ĉiam mensogas.

Niĉe (Nietzsche).

* * *

Havu hodiaŭ bonan malfidon, superaj homoj! kuraĝaj homoj! sinceraj homoj! Kaj tenu sekretaj viajn pravigojn. Tial ke hodiaŭ apartenas al la popolaĉo.

Niĉe.

* * *

Kion la popolaĉo lernis kredi sen pravigoj, kiu povus per pravigoj renversi tion ĉe ĝi?

Niĉe.

* * *

Sur la publika placo oni konvinkas per gestoj. Sed la pravigoj igas la popolaĉon malfidanta.

Niĉe.

YAFFLE

LA BLASFEMO DE S-O LANG*

Mi atendas kun maltrankvilo la raporton pri la Imperia Konferenco. Ni ankoraŭ ne havas ian novaĵon pri tio, kion ĝi faris. Ĉio, kion ni scias, estas tio, ke la Patrino vokis; ŝiaj Filoj venis.

Dume mi volas dispeli trivialan miskomprenon, kiu ekaperis rilate al la konstitucio de la Dominioj[1]. Ĝi estas kaŭzita de du lastatempaj rimarkoj en la gazetaro;

1. "... se la (Aŭstralia) registaro ne malpliigos la elspezojn, la banko malpliigos monprovizojn al la registaro." ("Observanto".)
2. "Pli da potenco al Dominioj por elekti siajn proprajn gubernatorojn." ("Ĉiutaga Heroldo".)

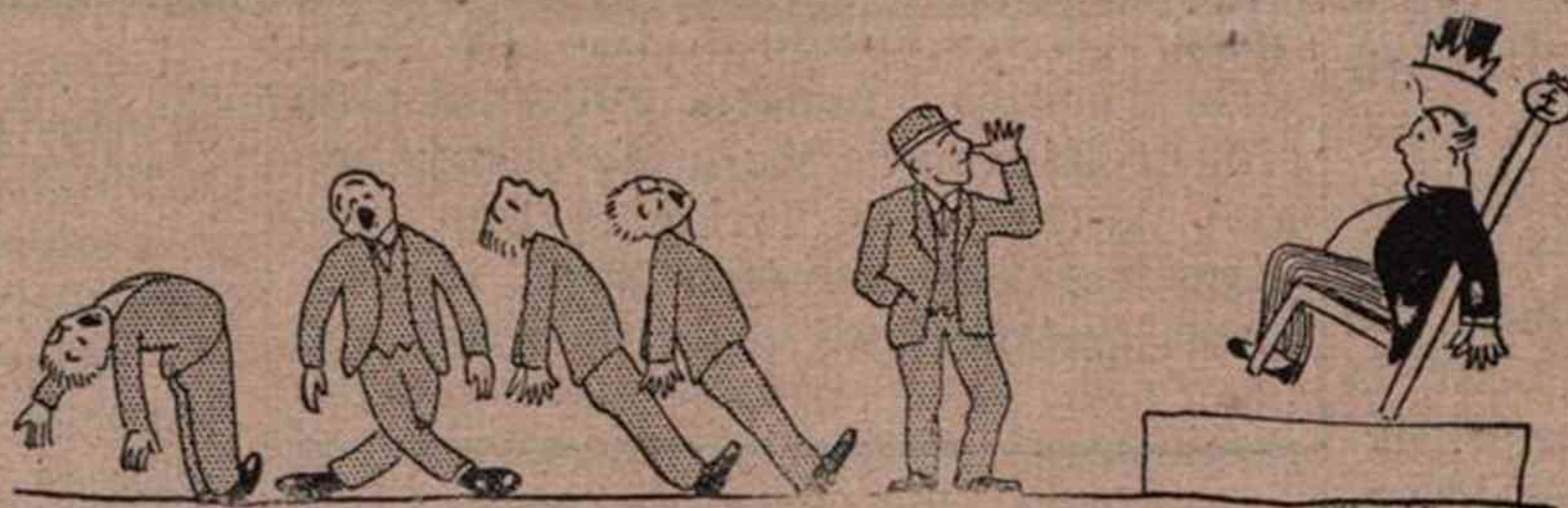
Mi timas, ke multaj personoj eble pensis, ke la dua estis la rezulto de l' unua. Ili komprenis per ĝi, ke finfine la elektitaj registaroj de la Imperio jam decidis memstare regadi anstataŭ ol permesi, ke ilia politiko estu decidata de privataj bankaj institucioj, kiuj minacas malpermesi leĝfaradon per retenado de monprovizoj. Tio igas senpripensemajn personojn scivoli, pro kio estas balotoj?

Ne estas tiel. Permesu al mi klarigi, unu fojon por ĉiam, ke moderna demokrata registaro neniam decidas pri sia propra ekonomia politiko, nek pri la vivnivelo de la popolo. Kaj tio estas la kialo, pro kiu, ĉe lastatempa spiritista kunsido, Gaj Foks *(Guy Fawkes*[2]*)* diris, ke se li vivus hodiaŭ, li ne ĝenus sin por supren-eksplodigi la Parlamentan Domon.

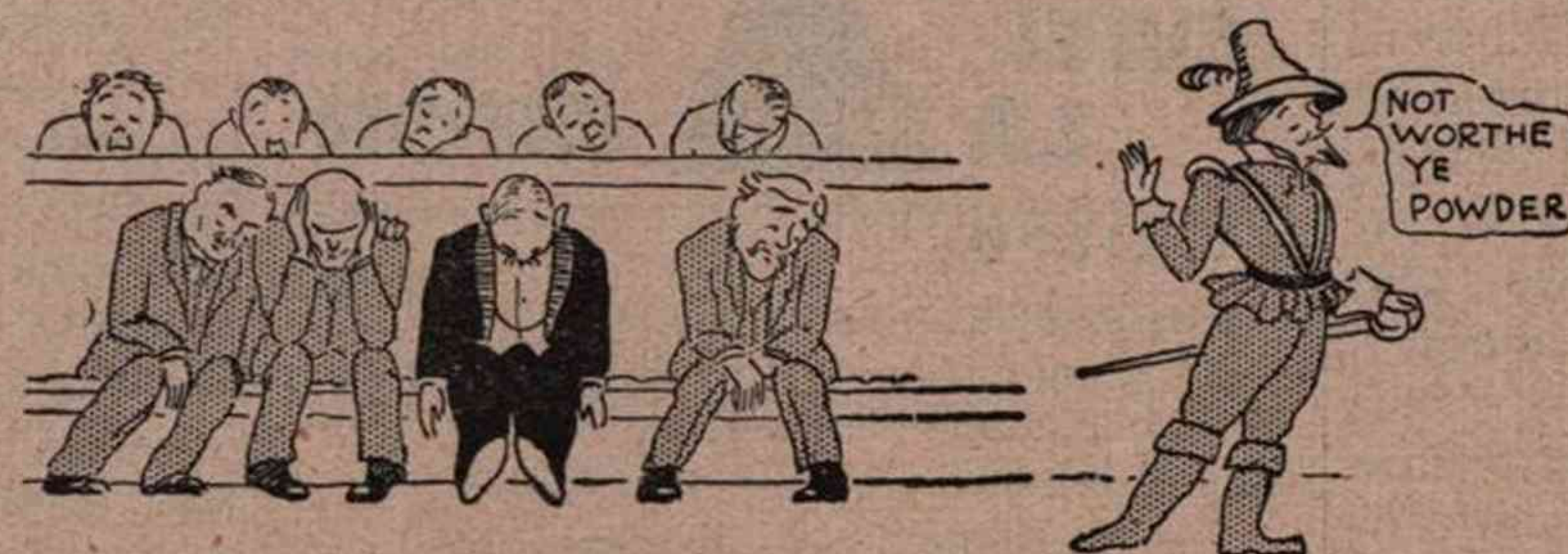
La kialo de tio, ke demokrata Registaro ne regadas sian propran monon, estas morala k religia. Se ĝi tiel farus, ĝi eble estus tentata doni al la popolo tro multon, tiel ke ili senmoraliĝus, k ĉesus enspiradi tion, kion Ŭordsvet *(Wordsworth*[3]*)* (kiu ŝajne estis bankisto) nomis "la akra, la sanĝiga aero de malriĉo".

Malfeliĉe, kontraŭstaroj ekleviĝis kontraŭ tiu ĉi altgrade morala aferstato. Mi aludas al la novelektita Laborista Registaro de Nov-Suda Kimrio *(New South Wales)*. Kiam la Banko de Anglio antaŭ nelonge diris al Aŭstralio, ke ĝi devas esti malriĉa, samkiel ĉiu cetera, ni pensis, ke la afero estas findecidita, k ke ĉiuj aŭstralianoj kviete konsentos esti lojalaj k memvolaj unuoj de tiu potenca Imperio, en kiu la suno neniam subiras nek la salajro plialtiĝas.

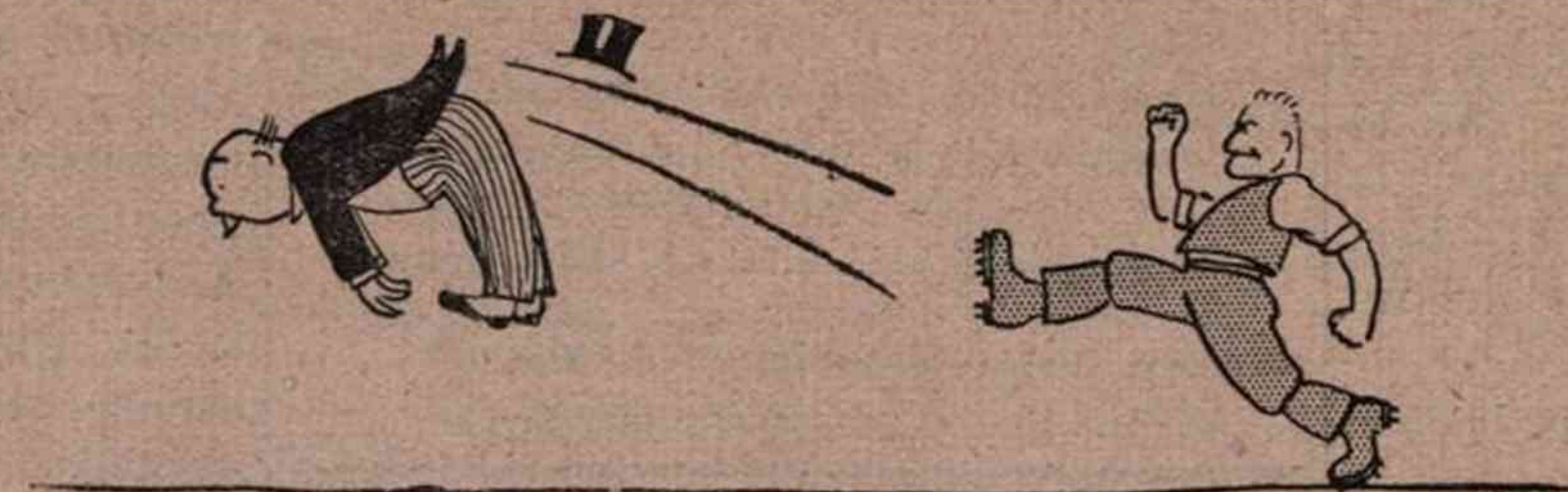
Sed s-o Lang minacas, ke lia registaro estrados la financon por la profito de la popolo. Ĝi estas la plej serioza krizo, kiun la mondo iam devis fronti. Se s-o Lang sukcesos, la ekonomia sistemo ruiniĝos k la laboristoj estos perditaj. Vi trovos ilin malantaŭ la stratangulo, ĝuante la unuan tri-manĝaĵan tagmanĝon en siaj vivoj.

La plej serioza krizo, kiun la mondo iam frontis.

Se Gaj Foks nun vivus, li ne ĝenus sin. (Li diras: "Ne valoras la pulvon.")

Se okaze vi iam frapos vian piedfingron sur malmolan ekonomian fakton.

La konsterno de la situacio estas klare esprimita de la "Observanto", kiam ĝi diras: "Aŭstraliaj politikistoj konsideras sin super la ekonomia leĝo." Ili proponas submeti ekonomiajn leĝojn al fiziologiaj. Ili efektive sugestas, ke la leĝo, ke la homa stomako devas havi nutraĵon, estas pli grava ol la leĝo, ke bankoj devas havi procentaĵon. La pura vulgaro de tio ĉi kaŭzas revenon de miaj antaŭaj krieg-konvulsioj.

La "Observanto" ankaŭ malkovras la krudan malscion de tiuj personoj; "Ili estas obsedataj de la vorto kredito ... Ili atendas, ke ĝi signifu ... ian mistikan operacion por glatigi ĉiujn malhelpaĵojn."

Nu, financa kredito estas mistika operacio, tute certe. Efektive, la operacio, per kiu la bankoj sorĉ-estigas monon el nenio, nomas ĝin pruntaĵo, pagigas procentaĵon pro ĝi, sin riĉigas je la kosto de la socio, k persvadas la socion, ke ili estas ĝiaj bonfarantoj, estas specimeno de 100-procenta super-kvalita mistiko, kiun iu ajn pratempa miraklo-faranto estus ĝojinta pruntepreni dum kvin minutoj.

Sed kie s-o Lang eraras, estas ĉe tio, ke li opinias, ke tiu ĉi mistika operacio povas esti utiligata por forglatigi la malhelpaĵojn antaŭ la popolo. Li forgesas, ke bankistoj havas monopolon pri mistikismo, k ke se iu ajn alia uzus ĝin, tio estus mistika rompo de ilia rajto.

Estas memevidente, ke devas esti tiel. Mistika povo estas, larĝe parolante, la scio pri diaj leĝoj. Estas tute klare, ke vi ne povas havi tian povon koncentrigita ĉe instanco elektita de la simpla popolo, kies unuoj estas preskaŭ ĉiuj tute profanaj. Ankaŭ vi ne povas apliki ĝin al tiaj mondumaj aferoj, kia estas havigi al la homoj pli da manĝaĵo. Oni diras al mi, ke mistika povo estas unufoje uzita por manĝigi kvin mil personojn per kvin panbuloj k du fiŝoj. Sed ĝuste el tiu kialo sekvas, ke vi ne povas uzi ĝin inverse, k transporti pliaĵon de fiŝoj k troaĵon de tritiko al la personoj, kiuj ĝin bezonas. Mistike parolante, estas granda diferenco inter la forigo de tro malgranda produktado k la helpo al distribuado de troaĵo. Jen, laŭ mia kompreno, estas tio, kion la "Observanto" volas diri, kiam ĝi asertas, ke la kredito ne povas esti uzata "por forglatigi ĉiujn malhelpaĵojn."

Ankoraŭ unu vorton, karaj fratoj, antaŭ ol ni disiros. La "Tempoj" ("Times") diras, ke s-o Lang "estos devigata adapti sian politikon al malmolaj ekonomiaj faktoj", k "sankcii la drastajn ŝparadojn, kiujn postulas la cirkonstancoj".

Nu, se vi esploros la demandon pri tio, kio efektive estas la malmolaj ekonomiaj faktoj, k kiuj efektive estas la cirkonstancoj, kiuj postulas ŝparadojn, vi konstatos en ambaŭ kazoj, ke estas banka politiko.

"Malmola ekonomia fakto" k "cirkonstanco" ŝajnas esti strangaj nomoj por bankisto, sed sen ia dubo tio estas rezulto de la ĵurnalista inklino daŭre trovadi novajn nomojn por objektoj; k tiel longe kiel la bankistoj ne kon-

---

* Aŭstralia ministro.
[1] Kolonioj kun memregado.
[2] Atencinto kontraŭ la angla parlamento en j. 1605. — Trad.
[3] Poeto. — Trad.

traŭstaras tion, mi supozas, ke ĉio estas en ordo.

Mi ne estas certa, ke "cirkonstanco" estas taŭga nomo por bankisto. Ĝi estas iom malpreciza. Estas metafizika demando, ĉu homo estas la ludilo de cirkonstancoj, aŭ cirkonstancoj estas la kreitaĵoj de la homo, k mi ne estas preta tion pridiskuti antaŭ vespermanĝo, kvankam ĉiuj politikistoj, kun la escepto de s-o Lang, ŝajne decidis je favoro de l' unua.

Mi estas en plena konsento, tamen, kun la difino, ke bankisto estas "malmola ekonomia fakto". Kaj okaze se iu el vi iam frapos sian piedfingron sur malmolan ekonomian fakton, estas bone memori, ke troviĝas molaj spacetoj sur ĝi.

(Ilustraĵoj de "Yaffle".)

Tradukis 2978 el "New Leader" ("Nova Gvidanto") 7. 11. 30, Londono (semajna organo de la britia Sendependa Laborpartio) kun permeso de ties Redakcio, kiu ankaŭ afable pruntedonis la kliŝojn.

NI VIRINOJ K LA MODO

En la n-o 315 de "S-ulo" aperis artikolo de K-dino 2019. Ne por defendi la modon, kvankam eĉ tio estus komprenebla de mi, ĉar tio koncernas mian profesion de kudristino, sed ĉi tiun temon mi rigardas de alia flanko.

La form-ŝanĝo de la vestaĵo, same kiel ĉio alia (maŝinoj, veturiloj, konstruoj ktp.) progresas, evoluas. Sed ne nur la formo, ankaŭ la materialoj estas ŝanĝataj ofte. Tion certe kaŭzas la evoluo de la teksindustrio, kie estas okupataj multaj Gek-doj.

Jes, prave, la modon kreas k diktas la koncernataj komercistoj, kies negoca intereso estas eltrovi tiajn vestaĵojn, kiuj pleje plaĉas al la virinoj, kompreneble al tiuj de la burĝa klaso — k strange: ĉiam tiuj modoj estas pli longdaŭraj, kiuj pleje malvestas la virinojn. Kaj tiuj virinoj, — ni konfesu sincere, estas belaj k longe junaspektaj. Nun ni imagu al ni la milionojn da teksistinoj k kudristinoj, kiuj produktas la miraklajn materialojn k vidas, kiel belaj estas, vestate per ili, la virinoj. Ĉu ne estas komprenebla, se apud la teks- k kudromaŝino, aŭ apud la skribo-tablo, la virinoj, ĉi tiuj kompatindaj sklavinoj de l' kapitalismo, revadas esti same belaj k resti pli longe junaj, kiel la virinoj de la alia klaso?

Kaj kiuj pleje meritas tion? Ĉu ne tiuj, kiuj produktas? Ĉiu belo k bono en la mondo estas meritata de tiuj, kiuj laboras, kiuj produktas!

Mi scias, ke la klaskonsciaj laboristinoj ne imitas la stultaĵon de la modo. Ili certe ne kolorigas sin, ili ne vizitas stultajn prezentojn de teatroj k kinoj, vestitaj per dekoltitaj silkaj k muslin-vestaĵoj ktp. Kiuj tion faras, ili ne estas klaskonsciaj, kvankam ili estas laboristinoj. Bedaŭrinde tiel estas. Kaj kiu kulpas? La tielnomataj "klaskonsciaj" laboristoj!

Tre multaj estas inter la organizitaj laboristoj — inter la pli maljunaj, kiuj diras al kritikantaj junuloj: "Vi estis ankoraŭ suĉinfano, kiam mi jam partoprenis en la laborista movado", kies edzino k filinoj fervore vizitas preĝejon, iliaj legaĵoj estas verkoj de Kurts-Maler k Kroker. La filinoj sin kolorigas k ĝenerale imitas la burĝan virinon. Eĉ la pli junaj K-doj okaze de geedziĝo vestas sin per frako k cilindra ĉapelo, la K-dinoj per vualo k mirta krono, ne parolante pri la vesto-trenaĵo. — Tiel kondutas gefiloj de maljunaj organizitaj laboristoj!

Se la virinoj en familio de organizitaj laboristoj estus edukitaj de la familiestro, sin nomanta "socialisto", tiam la sekvanta proletgeneracio, edukita de klaskonsciaj virinoj, elbatalus por si la pli bonan estonton. Sed, kiel estas nun, ankoraŭ multe ni devos suferi k doni martirojn por la evoluo de laborista movado, k tre multaj laboristinoj fariĝos amikino, amatino k prostituino por akiri silkajn vestojn, por imiti la burĝan virinon, sekvi la modon, esti bela k plaĉi... "Ĉar ne ekzistas eĉ unu proletino, kiu estus finance tiom forta, ke ŝi povus imiti ĉion, kion postulas la 'diino' de la modo."

Nu, K-doj, por aktive partopreni en la laborista movado, en via loĝejo komencu la agitadon, eduku vian edzinon, fratinon k filinon. *5418*

Pri la enhavo de artikoloj aperantaj en "S-ulo" respondecas la aŭtoroj.

Vojaĝimpresoj de K-do Perer[1]

(2. daŭrigo. Vidu n-ojn 324/325)

Miaj impresoj

En franca Elzaso mi rimarkis, ke la parolata lingvo estas ĉefe loka idiomo. Ĝendarmoj tiutempe (1928) svarmis tra la lando. Kiel en tuta Francio ĝenerale, la vivkondiĉoj estas la plej malkaraj el ĉiuj, kiujn mi trovis ĝis nun. Vizitinda estas Elzaso pro la diverso de sia klimato, kulturado k belaj naturvidaĵoj. Bedaŭrinde mi ne sukcesis tiam renkonti esperantiston.

Germanio estas lando, kiu ĝenerale plej plaĉis al mi, dank' al siaj kulturaj ecoj, karakterizitaj per puro, disciplino, ordo, zorgemo. Bedaŭrinde mi vidis tro multajn senlaborulojn. Homoj amase migras de urbo al urbo (precipe junuloj) pro senlaboreco. Proleta solidaro estas tie bone organizita. Vaguloj ricevas ĉiam senpagan loĝejon, nutradon ktp. fare de loka lab. organizo, se ili estas mem organizitaj. Laborista movado imponas pli ol en Francio. Kvankam la vivkostoj estas senteble pli altaj ol en Francio, mi kredas, ke ĝenerale tiom materie kiel morale oni pli bone vivas.

Multajn domojn por laboristoj oni konstruas. Ĝenerale zorgas pri tio lab. organizoj mem. Sporto estas tre disvastigita, precipe la naturamika (turisma) movado laborista. Oni tre zorgas pri vivado en plenaero, precipe tio rilatas al infanoj. La germanaj urboj estas juveloj de puro k bonordo. Ankaŭ de turisma vidpunkto la lando estas vizitinda (laŭmemore mi citas la Nigrarbaron kun Stutgarto, Saksan Svision).

La vojretaro estas bone surbiciklebla. Ĝenerale la popolo ĉie bonakceptis min. Mi tute ne eksentis "kontraŭfrancan" spiriton, escepte ĉe la franc-germana landlimo. Mi opinias, ke la germana popolo sin pli bone vestas, nutras k precipe pli higiene loĝas, ol ajna alia eŭropa popolo, kiun mi vizitis. En Germanio ĉio aspektas kiel nova. La esp. movado estas treege disvastigita. En ĉiuj urboj k turisturbetoj oni povas trovi esp-istojn. La samon mi povas diri pri Aŭstrio k Hungario. En *Vieno* tamen okulfrape oni vidas ĉie atingojn de socilaboro. Jen grandaj porlaboristaj domoj, infanĝardenoj kun akvujo, kie la etuloj povas sin bani akve k sune. En Aŭstrio k Germanio la libero de l' popolo ĝenerale estas sufiĉe granda kompare kun *Hungario*. En ĉi tiu lando, precipe en provinco, kunvenlibero ne plu ekzistas. En Budapesto mi rimarkis belegajn laboristajn palacojn-klubejojn. Apud tio — grandan vicon da senlaboruloj mi vidis; unuafoje mi konstatis ankaŭ grandan kvanton da virina k infana laborforto ĉe pezaj fizikaj laboroj. Kaj apud tio ekzistas multaj viraj fortoj, kvankam finutritaj, kiuj senlaboradas, nenion ricevante kiel monhelpon de l' ŝtato. En provinco la blanka diktaturo estas tia, ke eĉ al neŭtralaj rondoj oni malpermesas instrui esp-on. Komike, — ĉe la landlimo mi rimarkis junulbatalionojn kun *lignaj* pafiloj. Ĉu do oni timas eĉ konfidi al ili pafarmilojn?

En *Ĉeĥoslovakio* floras kiel ĉe hungaroj la nacimovado. Oni instruas precipe malami Germanion. Moroj estas

[1] France: Peraire.

TRA ESPERANTIO

Kiun valoron havas la asertoj de la Opozicio?

La opozicio asertas:

1. *Ke ni provas eksigi K-dojn el SAT nur pro ilia politika konvinko k tiucele mendis rezolucion kontraŭ la opozicio.*

Ni konstatas: La opozicio povas doni ne eĉ la plej etan pruvon pri tiu aserto. Eksigoj estas farataj nur en okazo de evidenta *malobeo al la Statuto* de nia Asocio, senkonsidere de kiu ajn flanko venas tia malobeo. Unuflanke, la Direkcio ne konsistas, same kiel la tuta membraro, el politike samopiniantoj K-doj. Nenia pruvo pri aserto, ke ni imitas la metodon de CK de SEU. Aliflanke, neniam K-do Lanti aŭ iu ajn alia direkciano pledis por oficialigo en SAT de sia persona koncepto, sed male ni ĉiam kontraŭstaris unuanime al kreo de socipolitika programo.

2. *Ke ni enmiksiĝas en GLEA-aferoj.*

Ni konstatas: GLEA (same kiel SEU) rompis la Konvencion akceptitan en Göteborg (1928) kun la voĉoj de iliaj reprezentantoj. La organo de GLEA, kiu, laŭ la Konvencio, devus disponigi lokon al SAT en siaj kolonoj (vd. pĝ. 23 en la Jarl., paragr. 12), same kiel SAT por LEA-aferoj, estas uzata por kontraŭbatali SAT, por propagandi entreprenojn skismigajn ("Ekrelo", la al SAT konkurencan libro-eldonejon, "Internaciisto", konkurencan al "S-ulo" gazeton), rompante tiel la Konvencion de Göteborg. La GLEA-estraro kredigos al neniu penskapabla homo, ke Besler k Riĥter, kiuj partoprenis kunsidon de CK de SEU, kiu faris skismigajn decidojn, kiel *reprezentantoj* de GLEA (vd. "S-ulo" n-o 315, "Intern." n-o 1), veturis "por plezuro" al Moskvo.

"S-ulo" estas nun kiel antaŭe je dispono de l' LEA-oj por informaj raportoj. La artikoloj pri GLEA, aperintaj lastatempe en "S-ulo", havis *informan* karakteron.

3. *Ke la Lajpciga decido pri aktiva membreco (membro-abonantoj) estas direkcia artifikaĵo.*

Ni konstatas: La membraro *libere*, sen ia influo aŭ instigo niaflanke, decidis pri la koncerna propono, tiel ĉe la Lajpciga Kongreso, kiel per la referendumo de l' membraro.

4. *Ke ni likvidis la Literaturan Komisionon (Odeso), la Esperanto-Servon (Besler), malhelpis la redakcian komitaton de "La Nova Epoko" en ĝia laboro, por nin liberigi de opoziciaj K-doj.*

Por karakterizi tiun aserton, ni simple citas jenajn dokumentojn: (Poŝtkarto de 6. 3. 30 de la sekretario de Lit. Kom., K-do Rublov, Odeso) "La Literatura Komisiono decidis rifuzi de siaj postenoj pro *troa okupiteco de l'* ĉi tieaj K-doj..." (El la protokolo de l' Lajpciga Kongreso, n-o 256 de "S-ulo", pĝ. 495) "K-do *Lanti*: ...Se en la funkciigo de tiu nova Servo (temas pri Paĝo de Esp. Servo en "S-ulo" — *Red.*) okazos konfliktoj, estu bone komprenate, ke la Pl. Kom. mem rajtos ĉesigi tiun eksperimenton..." "K-do *Demidjuk* proponas baloti 1. principe pri la propono, 2. pri lia propono, ke la materialo ampleksu maksimume 1 paĝon, 3. pri la enmiksiĝo de l' Pl. Kom. Pri la 3-a punkto *oni ne bezonas baloti, ĉar la rajtoj de l' Pl. Kom. ekzistas laŭstatute*... — Ambaŭ partoj de la propono... estas aparte voĉdonigataj k akceptataj unuanime." Ni forigis el "S-ulo" tiun Paĝon, tial ke la reteno de nia mono en Moskvo devigis nin malampleksigi la gazeton je 8 paĝoj k nur pro tio. Nenia komparo estas farebla kun la aliaj fakpaĝoj, kiuj aperis jam kiam la gazeto estis 8-paĝa nur ĉiun 5-an aŭ 6-an semajnon, dum la Paĝo de Esp. Servo aperis ĉiusemajne. Kaj pri la agado (pli vere *ne*-agado) de l' Red. Komitato de "LNE" en Moskvo juĝis la Kongreso de Londono, aŭskultinte la raportaron de la Plenum-Komitato, k ankaŭ tiun de la Red. Komitato mem.

Fakto estas, ke jam en 1928 ĉe la Göteborga Kongreso K-do Nekrasov publike pentis pri sia malakurato k solene promesis estonte liveri akurate la materialon por "LNE". Tiun lian promeson li ne plenumis k la Direkcio estis multe riproĉata pro nia "nekomprenebla malsevero" al K-do Nekrasov. Tial ke *kelkjara* sperto montris plej evidente, ke en Moskvo oni ne povas akurate redakti la revuon, ni decidis forpreni la oficon el la manoj de K-do Nekrasov. Alia motivo pri nia decido ne estas.

5. *Ke ni malakceptis siatempe ĉiujn proponojn pri presigo de eldonaĵoj en Moskvo.*

Ni konstatas: En *nenia momento* ni malakceptis tiujn proponojn. Ni ripetas, kion ni respondis pri tio al K-do Demidjuk en n-o 304 de "S-ulo" (pĝ. 490 k 491): Se ni ne admonis pri plua presigo de libroj antaŭ la 12. 2. 1930, tio okazis, ĉar ni devis supozi, ke la Moskva presejo estis dume okupita pri la presado de laŭvice presenda "Kosmopolita Ideo". De tiam ni insiste skribis ĉiumonate (30. 4., 27. 5. ktp.), poste publike en "S-ulo", urĝante presigon de libroj en Moskvo.

6. *Ke la kolekto "Por eviti la Rifon" estas starigita por blufe eltiri proletajn monerojn por plua disŝuto de kalumnioj (!). "La Direkcio trompe ŝtelas nomojn por tiu listo (!)..."*

Ni konstatas: Tiu ĉi fiaserto estas ofendego al la grupoj k izolaj K-doj, kiuj oferis k oferas monon por nia kolekto starigita por eviti la minacantan bankroton de SAT. Nur dank' al tiuj donacoj, dank' al aĉeto de *akcioj* de nia Eldonkooperativo k dank' al la monprunto de nia sekretario, K-do Banmer (vd. pri tio n-on 323), SAT povis k povas supervenki la nunan krizon.

Kaj kion dume faras la opozicio? Ĝi alvokas en sia gazeto *ne plu transpagi la monon por la kolekto "Dua esp. traktoro"* al la Administracio de

---

jam slavaj, precipe en Galicio. Pli ol ajna alia lando, Ĉeĥoslovakio gardis k konservis siajn naciajn morojn, dank' al sia geografia lokiĝo. En la Karpata regiono la loĝantoj de ĉiuj vilaĝoj havas sian propran vestmanieron. Virinoj plej ofte vestiĝas per grandaj pantalonoj, kiel franca zuavo, kun tre videblaj koloroj. Oni trinkas ankoraŭ multe da brando.

Tiu popolo, kun longaj haroj, fantaziaj vestoj, estas fanatike religia. Strange por mi estis observi iliajn ceremoniajn preĝfestojn. Komprenoble, ĉar tie vivas tri, kvar popoloj, inter ili regas malpaco. Kiam unuj religifestas, la aliaj ilin mokas — k reciproke. Je turista vidpunkto la lando estas tre rekomendinda: belaj montoj, abundo da fruktoj k legomoj, gastema popolo, kvankam dividita k malklera. Puro, ordemo, zorgemo, karakterizanta la germanan kulturon, malaperas. Ni venas en slavan zonon... La leĝoj estas sufiĉe liberecaj; se la lab. movado ne tiom prosperas kiel alilande, aliflanke ankaŭ la faŝismo ne tre videbliĝas. (Daŭrigota.)

SAT, kiu transpago estis unu el la rimedoj por iom plimalgrandigi la ŝuldon de CK SEU al SAT!!...

7. Ke ili ne volas krei novan organizon.

Tamen faktoj parolas. Ni konstatas, ke la opozicio eldonas jam propran gazeton, rekomendas bojkoti "S-ulo"n, kreis propran Eldonkooperativon, kiu jam aperigis plurajn verkojn, koncize — faras ĉion, kio *reale* karakterizas la bazon de nova organizo. En "Intern." mem estas represita Protokolo de kunsido de CK SEU de 7. 8. 30, en kiu estas antaŭvidita la kreo de *nova organizo* dum aŭg. 1931 en Moskvo. (La traduko "nova organizo" estas farita aŭtentike laŭ ruslingva teksto de du spertaj ruslingvaj K-doj k plie en francan lingvon laŭ la zorgo de l' Kontrol-Komitato; vd. pri tio n-on 319). Eĉ se tiu organizo *oficiale* ne ankoraŭ ekzistas, ĉiuj lastaj elpaŝoj de la opozicio konfirmas, ke ĝia oficialigo estas nur prokrastita pro taktikaj konsideroj[1]. Ne estas eble fornei la faktan subfosan laboron, la faktan starigon de nova konstruo...

8. Estas ankoraŭ unu riproĉo, kiun ni ne tute volas prisilenti: *la aperigo de artikolo de K-do Lora en la n-o 303 de "S-ulo"*. Kvankam ni klarigis la aferon ĉe la Kongreso en Londono, ni tamen volas denove diri la ĝustan parolon pri ĝi. Ne la Redakcio de "S-ulo" kulpas pro la enmeto de tiu artikolo, sed K-do Bata mem per sia propra *provoka* artikolo (en n-o 299), al kiu respondis tiu de Lora. Sed eble iuj pensos, ke la artikolon de Bata ni ne devis akcepti. Sed tiuj ne komprenas, ke ĝuste Bata planis atingi rifuzon por sia skribaĵo. Tiucele li postulis, ke nenio estu forstrekata ktp. Sekve, se ni ne enmetus la artikolon, hodiaŭ la opoziciularo riproĉus, ke ni rifuzas artikolojn de komunistoj, artikolojn, kiuj havas kiel celon defendi Sovetion ktp. La ario ja estus tute la sama, nur la paroloj estus iom aliaj...

Estas por ni tute klare, ke la opoziciularo uzas iajn ajn *pretekstojn* por agitadi kontraŭ la Direkcion, kiu volas konservi SAT-on tia, kia ĝi estas ekde ĝia fondiĝo; la opoziciularo volas revizii ĝiajn gvidprincipojn. Jen la kerno de l' konflikto. Sed ne povas esti dubo, ke la granda plimulto el la membroj ne konsentas la revizion.

Al riproĉo kiel tiaj, ke ni "konspiras kontraŭ Sovetio" k. a. similaj k samvaloraj, ne indus, ke ni respondu. Nur per la piedo oni forpuŝas tiajn malpuraĵojn.

La konkludo el ĉi-supro estas simpla k klara: *Ĉiuj asertoj de la opozicio senescepte estas senbazaj kalumnioj k mensogoj.* *Direkcio de SAT.*

[1] Vd. n-on 322 (Berlina kunsido de 2. nov.).

PRI LA MEMBROKOTIZOJ

Por tiuj, kiuj ne zorge studis aŭ ne plu memoras la klarigojn de l' Administranto en n-o 319, ni vokas en la memoron: Tiuj K-doj, kiuj pro ia kialo pagas nur la simplan kotizon ĝisnunan, kiu ne inkluzivas la abonon al la oficiala organo, estas registrataj kiel pasivaj membroj. Tamen ili rajtas plene ĝui la servojn de la Asocio same kiel aktivaj membroj, tiel kiel estas difinite en la Statuto, k ricevas la Jarlibron. Ĉar tio al multaj ŝajne ne estas klara, ni ripetas ĝin, por ke pasivaj membroj ne havu la senton esti kvazaŭaj senrajtuloj en SAT. Sed estas kompreneble, ke povas aktive partopreni en la ĝenerala gvidado de la Asocio nur tiuj, kiuj abonas "S-ulo"n.

KONTRAŬ LA SKISMIGAJ MANOVROJ

Rezolucio de la Nacia Komitato de B. L. E. A.[1]

Ĉe kunveno de Nacia Komitato de BLEA je 7. decembro 1930 oni legis leterojn de la Bournemouth-a k Willesden-a grupoj pri BLEA k la Göteborga Konvencio.

Estis akceptita rezolucio, ke BLEA konfirmas sian lojalan subtenon al la Konvencio inter SAT k LEA-oj k promesas sian daŭran helpon al SAT.

Joel Sulski (4304),
Konvencia Peranto por BLEA.

[1] Brita Laborista Esp. Asocio.

Vera SAT-ana Spirito

Ni ricevis jenan leteron, kiun ni ne volas malkonigi al nia aktiva membraro. Ĝi servu kiel ekzemplo ne nur por senlaboruloj, sed ankaŭ por laborhavuloj.

"Kara Kamarado! Kvankam mi estas *senlabora* k pro tio ne disponas pri sufiĉe granda monsumo, malgraŭ tio mi deziras resti *aktiva membro*. De hodiaŭa tago mi intencas sendi al vi la aktivan kotizon partpage. Laŭ mia povo mi sendos ĉiusemajne sumon de 1,50 mk, por ke mia kotizo estu plej baldaŭe kompleta. Samtempe mi enmetas 10 PM, t. e. 1,50 mk.

....

Antaŭdankante mi restas sennaciece k frate via *10 771*."

Estas kompreneble, ke ni, ne dirante vorton, akceptas ĉi tiun pagmanieron de senlaboraj K-doj. *Adm.*

ĈE LA NEŬTRALULOJ

La mallongonda oficiala ŝtata radiostacio en Praha, ricevinte instigojn de diverslandaj radioamatoroj, decidis regule disaŭdigi espajn informojn.

Pri esp. Morse-alfabeto

Kompletige al div. artikoloj pri tiu temo publikigitaj en "S-ulo", certe interesos la noto, ke jam antaŭ du jaroj la propono de l' Ministerio de Poŝto k Telegrafo en Jugoslavio instigis ĉe la Internacia Telegrafa Unio unuecigon de l' supersignitaj literoj por transdono de telegramoj en slavaj lingvoj.

La koncernaj signoj de l' Morse-alfabeto estas:

Morse-signo:	*Slava sono:*	*Esperanto-transskribo:*
—.——.	č	ĉ
——.—.	ǧ (aŭ dž)	ĝ
———.—	š	ŝ
——..—	ž	ĵ

Estis aldonita al la rilata skemo jena aldono: Tiuj ĉi telegrafaj litersignoj estas uzeblaj ankaŭ por la signoj de esp. literoj ĉ ĝ ĵ ŝ.

Apartaj signoj por ŭ k ĥ ne estis fiksitaj.

TRA LA MOVADO

KRONIKO

BRITIO. Liverpool. Depost la Londona Kongreso K-do E. Berg (14 918) el Solingen travojaĝis Anglion, k je 11. nov. fariĝis gasto de l' Liverpulanoj. Poste li iris al Birkenhed (Ĉeŝ.), kie li loĝis ĉe Gek-doj Ŝipman (9044). Dum la restado en la distrikto li vizitis i. a. la kooper. ŝuriparejon, vaporŝipon, laborejojn k multe propagandis por esp. k SAT ĉe gelaboristoj. En najbaraj grupoj li parolis pri siaj spertoj dum jara vojaĝo tra Skandinavio k Belgio. Li nun vizitas Skotlandon. Tiaj vizitoj helpas ĉe la propagando. (12 950.) La 9. dec. la Merseyside(Liverpul)-distriktaj SAT-anoj kunvenis k diskutis pri nuna k estonta agado. Oni decidis pli vigle agi k instigi la W. E. C. (Lab. Kleriga Asocio) starigi kursojn dum la venonta sezono. K-do Baxter (12 950) estas elektita kiel sekretario. — *NEDERLANDO.* Je 21. nov. La Nederl. Fed. de Lab. Esp-istoj enregistris sian 1000-an membron. (Inter tiuj membroj estas 214 simpatiantoj, 22 simpatiantaj organizoj). De januaro ĝia organo "Laborista Esperantisto" aperas ĉiu-dusemajne (eldonkvanto 2000 ekz.). — La esp-lingvaj komunikoj por la gazetaro eldonataj de I. T. F. (Transportlab. Fed.), kiuj aperas depost unu jaro, estas nun dissendataj 161-ekzemplere; i. a. 28 ekz. estas oficiale dissendataj al aliĝintaj sindikatoj, kiuj ne ricevas la komunikojn en sia nacia lingvo (Ĉeĥoslovakio, Ĉinio, Hungario, Japanio k. a.). Pagantaj abonantoj estas 124. Ĉiujn transportlab. K-dojn ni atentigas, ke depost 1931 la jara abonprezo estas malaltigita (bazo: 2 mk. g.). — *SVISIO.* La Svisa Asocio de Esp. Fervojistoj petas nin atentigi ĉiujn vojaĝantajn K-dojn uzi esp-on dum la vojaĝo per fervojo eksterlanden, alparoli la deĵorantajn oficistojn esp-e, por ekscii ĉu ili parolas esp-on aŭ scias pri ĝi. Tio estas efika helpo al fervojist-esp-istoj en ilia propagando.

RECENZEJO

Duope ricevitajn verkojn ni recenzas, unuope ricevitajn ni nur mencias.

Poemo de l' Plugisto, originale verkita de *H. M. Ĥrima.* Formato 12×15 cm, 62 pĝ. Prezo: 0,60 mk. g. Biblioteko de Sennaciulo, SAT-eldono; 23, rue Boyer, Paris 20, Administracio, Colmstr. 1, Leipzig O 27.

Nia K-do Ĥrima estas ia vera, sentema poeto, kiu mirinde majstras nian lingvon. En sia *Poemo* li kantas pri amo ĉasta, pri esperanto; li kompate priskribas la mizeron de la proletoj k ribelas kontraŭ la burĝoj k la pastroj:

Kamaradoj, ne plu fidu
Al pastraro hipokrita —
Ili pretas nin perfidi
Al burĝaro parazita. (21. Perfido.)

Ĉar la aŭtoro uzas la rimon kune kun la ritmo, la vortordo estas ofte transturnita; tamen ĉiuj versaĵoj legiĝas facile; kelkaj eĉ estas puraj juveloj. La lingvo estas tre korekta, absolute klasika. Nur kelkaj vortoj ne estas ankoraŭ oficialaj: *mesaĝo* (sciigaĵo), *fuĝo, ŝanceli* (ŝanceliĝi), *onia* (ies), *geo, amgeo* (du geamantoj), *plebejo* (plebano), k multaj verboj kiel *rigori, gusti* (sapori), *dorni, vorti* (paroli), *forti, soifanti, krueli, tempesti, dinami* (fortiĝi), *ŝminki, martiri* (suferegi), *dolĉi, roli* (ludi rolon), *senfini, senlimi.*

Entute la *Poemo de l' Plugisto* estas ia bonega verketo, kiu meritas havi tre bonan lokon en nia biblioteko. Povu ĉiu K-do, ĝin legonta, senti la saman plezuron, kiun mi mem ĝuis.

H. B.

Por recenzo, de K. R. C. Sturmer, 61 pĝ., prezo: 1 ŝ. 6 p. broŝ., 2 ŝ. 6 p. bind., afranko 2 p. Eld. British Esperanto-Association, 142, High Holborn, *London W C 1,* 1930.

Ordinare oni ne imagas al si, ke la esp. literaturaj originaloj povus senpune publikiĝi en la nacilingvo de siaj aŭtoroj. Eble ĝuste pro tio ili estas skribitaj rekte en esp-o. Al tiu suspekto la novelo de Sturmer liveras vere nenian okazon.

Ĝi konsistas en kurioza skizo pri la diversaj influoj, kiujn la malfermo de literatura kurso ĉe angla Laborista Kleriga Asocio havas super malsamaj spiritoj: la universitata profesoro H. Davis, al kiu ĝi konigas la entuziasman sciavidon de proletaj plenaĝuloj; la kursosekretario, R. Bell, oficisto en metisindikato, en kiu la paroloj de la prof. elvokas rememorojn pri la gimnazio, pri la pli riĉaj, burĝaj kamaradoj, sian envion al ili, sian pasintan amon al poezio, speciale al tiu de poeto Brooks, k fine tedan malkontenton pro sia modesta, katenita vivo; la edzino de Bell, kiu antaŭsentis en tiu kurso ion malamikan al si, eksteran minacon al sia unuajara geedza feliĉo, k ĉagreniĝas vidante, ke la menso de la edzo fremdiĝas al ŝi; iu oficisto de la L. K. A., kiu en la malfermo de tiu kurso trovas nur indiferentan materion por noto en registro, k. a.

Mi resumis nur la ĉefajn trajtojn de la novelo: ĉar la aŭtoro, laŭ la malrapida dialoga maniero de la modernaj romanistoj, Proust aŭ Joyce, kunkondukas nin en multajn ekstertemajojn, iom difektante la unuecon de sia verko, sed prezentante elvokivan pentron de la moderna angla vivo, monotona, korektega, nesociema. Oni diris, ke ĉiu anglo estas mem insulo, k tiu insuleco de la animoj, tiu kunekzistado de multaj apartaj klasoj k klasetoj, eĉ en la proletaj medioj, forte frapas la aŭtoron. Kaj ĝi estas efektive rimarkinda karaktero de malnovaj burĝaj landoj, kiel Anglio aŭ Francio. Ĉio tio estas priskribita per mallongaj, vervaj, ofte humoraj ektuŝoj, k flua, pitoreska stilo.

Malgraŭ kelkaj kritikindaĵoj, kiujn li facile evitus petinte alilingvanon pri tralegado de la manuskripto (*anglismoj:* p. 6 tiam = poste; 14, strumblis elen = elirante; 27, distrikto = kvartalo; 46, kaŭzis = igis; *nekutimaĵoj:* 15, taŭgis = konvenis; 18, 20, pala = bela; 19, sin teni al si = teni sian rangon; 30, umi = ellogi, elpumpi; 37, baloti por lokoj sur = en la konsilantaro; 42, trempita = baniĝanta, droninta; *misuzo* de *um* anst. *ig* en: 16, ekpintumi langon; 54, 59, vortumi; 52, motivumi) la lingvo estas bona k riĉa. Inter proponitaj neologismoj, *aprezi* (= kompetente taksi la artan valoron de io), *evento* (= definitiva okazaĵo), *svelta, obscena* (= pudorofenda) ŝajnas utilaj. La formo *fuĝi* estas preferinda al *fugi* (pro la muziktermino *fugo*). Morna (= malgajiga) k *etoso* (= spirita atmosfero, impreso farita de loko al animo) ŝajnas malmulte necesaj k ilia signifnuanco malmulte internacia.

Resume, valora, rekomendinda verko, kiu honorigas nian literaturon.

Prof. G. Waringhien, L. K.

Esperdona Islando *de Jak. de Vreese,* S. J., esp-igita de Fratulo Floriano. Eld. Espero Katolika, 22, Cours Albert-Premier, *Paris (8).* 40 pĝ. Form. 12×17 cm. 11 ilustraĵoj. Prezo (afrk.) 5 fr. fk.

Post kelkaj paĝoj pri islanda popolo k lando la aŭtoro traktas en tiu broŝuro historion k perspektivojn de *katolika* propagando en tiu norda insulo.

Patroj. El la antikva hebrea literaturo "Miŝna'o" antaŭ 2000 jaroj. IV-a parto, IX-a volumo. El la originalo trad. k eld. Joz. Rabinoviĉ-(Tajc). Erec-Izrael, Jerusalemo, Palestino. 1930. Ĉefdeponejo: Heroldo de Esperanto, Brüsseler Str. 94, Köln. 30 pĝ. Form. 13×20 cm. Prezo: 0,80 mk. g.

Kiu interesiĝas pri antikvaj literatur-fragmentoj, trovas en tiu ĉi fragmento teologiajn k primoralajn pensojn. Sed li devas kromakcepti tiun strangforman, didaktikan, bibliecan lingvaĵon, kiu karakterizas tiaspecajn skribaĵojn. La traduko ŝajnas esti bona, almenaŭ ni ne trovis malklarajn frazojn nek vortojn.

N. B.

MEMORNOTO

Represis el "S-ulo":
Le Matérialiste, Laeken, nov., Sanktulo eksigita (311); *O Proletario,* Lisboa, 15. 11., Sankt. eksigita (311); *Volksztg. f. d. Riesengebirge,* Hirschberg, 8. 12., Homo k maŝino.

Represis el "LNE"
TUL-sportgazeto, Helsinki, 25. 11., prol. infano k korp-ekzercoj; *Le Populaire,* Paris, 19. 11., lab. sporto k socialismo.

Priesper. artik. enhavis:
Signalen, Stokh., 4. 12.

Pri SAT-Kongreso raportis:
Delavska politika, Maribor, Jugoslavio.

NIA POŜTO

16 689. — Vers. ricevitaj. Pri la kulturvesp. ni nenion ricevis. *Red.*

Atentigo! K-doj metu sur siaj leteroj al la Redakcio ĉiam siajn nomon k adreson!

ATENTIGO!
Por prepari novan, plivastigitan eldonon de "PETRO", la uzantoj de tiu ĉi kursa lernolibro bonvolu sendi *senprokraste* siajn rimarkigojn k sugestojn al: K-do Reto Roseti, 111, High Str., *Dunfermline,* Skotl., Britio.

Sovetianoj, atentu!
Kiu el vi havigus al mi laborlokon en Sovetio? Mi estas 26-jara, ĉeĥoslovako, tekstisto k dez. tie saman laboron. Kiel kompenson mi pagus por li la tutan abonsumon de "S-ulo" por 1931. Adr.: Jos. Janouček, *Aŝ,* Bohemio, Uhlandgasse 7 (Ĉeĥoslovakio).

ENHAVO

	paĝo
Okcidenta Ukrainio sub la jugo de l' pola faŝismo	105—06
Sciigoj el Germanio	106
Novjaro	106
La klasbatalo tra la mondo	107
Sur gardposteno	107
Por nia meditado	107
La blasfemo de s-o Lang	108—09
Ni virinoj k la modo	109
Vojaĝimpresoj de K-do Perer	109—10
Tra Esperantio	110—12

Presejo: Peuvag, Druckerei-Filiale Leipzig (Germanio)